

NACIONALNOVIJEĆE ZA ZNANOST
PODRUČNO ZNANSTVENO VIJEĆE
ZA HUMANISTIČKE ZNANOSTI

Klasa: 003-08/13-06/0001

Urbroj: 355-02-02-13-1

Zagreb, 22. ožujka 2013.

PROSVJED

Područnog znanstvenog vijeća za humanističke znanosti zbog nekompetentnog nametanja Pravilnika o uvjetima za izbor u znanstvena zvanja

U *Narodnim novinama* br. 26/2013. od 1. 3. 2013. objavljen je *Pravilnik o uvjetima za izbor u znanstvena zvanja* koji je Nacionalno vijeće za znanost donijelo na sjednici 19. 2. 2013.

Područno znanstveno vijeće za humanističke znanosti ovim putem izražava prosvjed zbog načina na koji je ovaj Pravilnik donesen kao i zbog neprimjerenih kriterija koji su Pravilnikom nametnuti području humanističkih znanosti.

1) Način donošenja Pravilnika

Pravilnik je donesen uz plansko isključivanje Područnog vijeća za humanističke znanosti iz postupka donošenja, i to na inicijativu pomoćnika ministra znanosti prof. dr. sc. Saše Zelenike koji je, na samom početku sjednice Nacionalnog vijeća za znanost 20. 9. 2012., doveo u pitanje legalnost prisustvovanja predsjednice Područnog vijeća za humanističke znanosti na sjednicama Nacionalnog vijeća. Poticaj pomoćnika ministra imao je učinka u neprimjerenom odnošenju nove predsjednice Nacionalnog vijeća za znanost, prof. dr. sc. Maje Vehovec prema predsjednici Područnog vijeća za humanističke znanosti, koja je na tom tragu predsjednici Područnog znanstvenog vijeća dala do znanja da više neće dobivati pozive za sudjelovanje u radu sjednica Nacionalnog vijeća za znanost. Područno vijeće za humanističke znanosti bilo je time isključeno iz komunikacije s Nacionalnim vijećem za znanost, ali i diskriminirano u odnosu na druga područna vijeća jer, za razliku od njih, nije imalo svog člana u sastavu Nacionalnoga vijeća koji bi mogao prenositi stavove i zaključke područnoga vijeća i, štoviše, sudjelovati u odlučivanju na Nacionalnome vijeću. Predstavniku Područnoga vijeća za humanističke znanosti time je bilo onemogućeno čak i sudjelovanje u raspravi o pitanjima iz toga znanstvenog područja.

Na to incidentno ponašanje pomoćnika ministra i predsjednice Nacionalnog vijeća za znanost Područno vijeće za humanističke znanosti reagiralo je 25. 10. 2012. posebnim prosvjednim dopisom Nacionalnom vijeću. Uslijedio je 30. 10. 2012. odgovor predsjednice Nacionalnog vijeća za znanost u kojem je za nepozivanje predstavnika Područnog vijeća na sjednice Nacionalnog vijeća za znanost kao i za držanje Područnog vijeća u informativnoj blokadi navela bizarni argument da "pozvane osobe na sjednicu Nacionalnog vijeća za znanost ... nisu dužne čuvati tajnu kao članovi Nacionalnog vijeća za znanost".

Slijedom utvrđenih stavova predsjednica Nacionalnog vijeća za znanost onemogućila je prisustvovanje predstavniku Područnog vijeća za humanističke znanosti na sjednici Nacionalnog vijeća za znanost 26. 11. 2012., na kojoj je na dnevnom redu bila rasprava o prijedlogu Pravilnika. Ta činjenica, međutim, nije spriječila predsjednicu Nacionalnog vijeća da već sutradan uputi ultimativni zahtjev Područnomu vijeću da u veoma kratkom roku (10. 12. 2012.) "pokuša kriterije što više usuglasiti s drugim znanstvenim područjima" te da izmijeni "mnoge kriterije koji sada postoje" i koji su proglašeni neprihvatljivima. Područno vijeće opširno je i argumentirano odgovorilo (14. 12. 2012.) na sve zahtjeve i primjedbe iz ovog dopisa, ali je istodobno izrazilo i žaljenje "zbog činjenice da je predstavniku Područnoga vijeća bilo onemogućeno prisustvovanje posljednjoj sjednici Nacionalnoga vijeća za znanost, na kojoj se raspravljalo o uvođenju novih mjerila za izbore u znanstvena zvanja. Time je propuštena prilika da se članovi Nacionalnoga vijeća za znanost iz prve ruke upoznaju sa stavovima Područnoga vijeća o ovoj problematici."

Na kraju dopisa Područno vijeće dalo je svoj konstruktivni prijedlog: "Ako i dalje postoje nejasnoće u pogledu uvjeta za izbore u zvanja, kriterija izvrsnosti vrednovanja i uopće specifičnih okolnosti koje je potrebno uvažavati u području humanističkih znanosti, Područno znanstveno vijeće za humanističke znanosti predlaže održavanje zajedničke tematske sjednice Nacionalnoga vijeća za znanost i Područnoga vijeća za humanističke znanosti." Na ovaj dopis i na prijedlog za održavanje zajedničke tematske sjednice nije bilo odgovora. Ali je zato Područnomu vijeću za humanističke znanosti bila uskraćena svaka informacija o daljnjem radu na prijedlogu Pravilnika. Naknadno se ispostavilo da su, u vrijeme dok je Područno vijeće bilo držano u informativnoj blokadi, odlukom predsjednice Nacionalnog vijeća za znanost na izradi onog dijela Pravilnika koji se odnosi na humanističke znanosti bile, umjesto Područnog vijeća kao legitimnog stručnog tijela, angažirane privatne osobe.

Treba naglasiti da je Nacionalno vijeće za znanost prilikom donošenja potpuno novih i neprimjerenih kriterija za izbore u znanstvena zvanja u području humanističkih znanosti - osim što je iz postupka isključilo Područno znanstveno vijeće za humanističke znanosti kao zakonski zadano stručno tijelo - također prekršilo i opća načela, standarde i mjere koje propisuje *Kodeks savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata* (NN, br. 140/2009.). "Zainteresirana javnost", koja je bila zaobiđena u postupku donošenja Pravilnika, svoj je revolt, nakon njegova objavljivanja, izrazila brojnim institucionalnim prosvjedima, ali i gestama krajnjeg ogorčenja znanstvenika poput spaljivanja vlastitih djela ili vraćanja državne nagrade za znanost "za prezrenu knjigu, na prezrenom jeziku, iz područja jedne prezrene znanosti".

2) Skandalozni kriteriji

Privatizirani i nepropisni način donošenja Pravilnika rezultirao je, u dijelu koji se odnosi na humanističke znanosti, ne samo nekompetentno određenim i pravno dubioznim, nego i dijelom komičnim kriterijima prema kojima bi se trebali obavljati izbori u znanstvena zvanja u području humanističkih znanosti.

Izbori u znanstvena zvanja u području humanističkih znanosti zasnivaju se prema odredbama ovog Pravilnika na ispunjavanju nužnog uvjeta tzv. "radova a1" za koje se propisuje da moraju biti "objavljeni u časopisima uvrštenima u indeks ERIH u kategoriji INT 1 ili INT 2 prema najrecentnijem raspoloživom popisu" (čl. 35.).

Takvo kategoriziranje radova i njihovo korištenje u izbornim postupcima predstavlja dvostruku zlouporabu časopisne baze Europske znanstvene zaklade ERIH (European Reference Index in the Humanities).

Kao što je istaknuto u Predgovoru ERIHa, koji je zajedno s posebnim upozorenjem i popisom časopisa dostupan na web-stranicama Europske znanstvene zaklade (ESF), osnovna je svrha ove

baze, odnosno indeksa povećati vidljivost najboljih (vrhunskih) rezultata istraživanja u humanističkim znanostima, rezultata objavljenih na svim europskim jezicima. Iz toga slijedi da je zapravo najvažnija kategorija ona nacionalnih časopisa (NAT), što je i grafički istaknuto tako da kategorija NAT prethodi dvjema međunarodnim kategorijama (INT1 i INT2). Pravilnik izokreće tu izvornu intenciju i falsificira jasno deklariranu svrhu ove europske baze humanističkih časopisa, koja *nota bene* nije komercijalna baza i koja je nastala s financijskom potporom te korištenjem intelektualnih potencijala 28 europskih država, među kojima se nalazi i Hrvatska.

No, najgrublja zlouporaba ERIHa odnosi se na jasno istaknuto upozorenje da se časopisi kao ni njihova klasifikacija u ERIHu **ne smiju** koristiti kao bibliometrijski kriteriji pri izboru na radna mjesta ili za napredovanja u znanstvena zvanja, a također ni pri dodjeli sredstava za znanstvene projekte itd.

Osim na znanstvenim člancima izbori u znanstvena zvanja u području humanističkih znanosti temelje se i na znanstvenim knjigama koje, moraju biti objavljene kod "međunarodno priznatih izdavača". Međunarodno priznatim izdavačima znanstvenih knjiga (autorskih i uredničkih) Pravilnik određuje izdavače koji su svrstani u kategoriju A, B ili C u najrecentnijem WASS-SENS popisu izdavača knjiga.

Iza prvog dijela kratice WASS krije se Wageningen School of Social Sciences, istraživački centar u Wageningenu u Nizozemskoj, specijaliziran za studij i istraživanje proizvodnje hrane, okoliša i zdravog života. Drugi dio kratice SENSE predstavlja Research School for Socio-Economic and Natural Sciences of the Environment, istraživačku instituciju kojoj je glavna zadaća proučavanje promjena u prirodi ili okolišu.

Dakle, kao referentna baza nakladnika za izbore u znanstvena zvanja u području humanističkih znanosti u Republici Hrvatskoj određen je interni pravilnik jedne biotehničke institucije u Kraljevini Nizozemskoj koji sadrži popis izdavača relevantnih za poljoprivredu, prehrambenu tehnologiju i očuvanje okoliša.

3) Zahtjevi Područnog znanstvenog vijeća za humanističke znanosti

Uz izražavanje prosvjeda zbog navedenih postupaka i činjenica Područno znanstveno vijeće za humanističke znanosti traži poduzimanje mjera na crti utvrđivanja odgovornosti i sprečavanja štetnih posljedica ovoga neodrživog akta.

Područno znanstveno vijeće za humanističke znanosti traži hitno poništavanje *Pravilnika o uvjetima za izbore u znanstvena zvanja* u dijelu koji se odnosi na područje humanističkih znanosti.

Područno znanstveno vijeće za humanističke znanosti traži da se zbog izravne odgovornosti i aktivne uloge u stvaranje nevidenog skandala u području znanosti utvrdi moralna i zakonska odgovornost **prof. dr. sc. Maje Vehovec** te da se **prof. dr. sc. Saša Zelenika** razriješi dužnosti pomoćnika ministra znanosti, obrazovanja i sporta.

Predsjednica Područnog znanstvenog vijeća za
humanističke znanosti

Akademkinja Milena Žic Fuchs